

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 60.

Sreda 24. julija 1929.

Leto IV.

Reorganizacija delavske zakonodaje.

Predsednik ravnateljstva Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu Marko Bauer je podal ostavko na svoje mesto in minister Dr. Drinković je porabil to priliko ter imenoval pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev komisarja in sicer inž. Amadeja Carneluttija, podpredsednika zbornice za trgovino in industrijo v Zagrebu. O-beta, da bo isto storil tudi v okrožnih uradi za zavarovanje delavcev.

Te ukrepe utemeljuje poročilo s tem, da so bila ravnateljstva imenovana in da so draga ter da se pristopi k reviziji zakona o delavskem zavarovanju in reorganizaciji uprave.

V nadaljnjem utemeljevanju se poročilo sklicuje tudi na to, da se hoče s tem pripomoči delavcem, da čimprej pridejo do svojih pravic.

Poročilo o tej nameri je podano tako, da utegne na marsikoga vplivati jako simpatično.

Stanje, da se volitve v te samoupravne korporacije niso izvršile, ni popolnoma v redu. To je resnica. Vsekakor so pa bila ravnateljstva teh ustanov v bistvu demokratična interesna zastopstva, ki so si v teku let zbrale izkušnje, ki bi pri reviziji te zakonodaje lahko dobro služile zavarovanju. Samouprava v samoupravnih korporacijah bi pri reviziji lahko mnogo koristila, odgovarja pa tudi načelu, ki ga je zakonodajalec hotel dati samoupravnim korporacijam.

Interesenti delavci, ker je socialno zavarovanje njihovo, kakor tudi drugi delavsko-varstveni zakoni njih posest, last, so pa vrlo interesirani na tem, kakšne bistvene in formalne izpremembe se bodo izvršile v revidirani zakonodaji; na slabše ali na boljše in v čigavem interesu.

V tem pogledu interesenti delavci nimajo nobenih avtentičnih informacij in se mora vse, kar se objavlja, smatrati le kot ugibanje.

Govori in piše se o avtonomiji socialnega zavarovanja, dalje o tem, da se zvišajo bolniški prispevki in znižajo nezgodni ter za delavsko borzo. Nedavno je poročal neki list, da se celo uvede zavarovanje za starost. To je samo par vesti, ki prihajajo v svet, ki so pa vse prej kakor delavske, ker se po teh vestih hoče znova obremeniti delavce in razbremeniti delodajalce. Poleg tega se pa delavcem obljublja starostno zavarovanje, kar je naravnost smešno, če se obenem znižajo prispevki, ki ne zadoščajo niti za sedanje potrebe zavarovanja.

Izrecno povdarimo, da take vesti niso uradne, da pa vendar tako poročanje vodi za nos javnost in kaže, da take vesti lansirajo v javnost demagogi ali pa podjetniške organizacije, ki hočejo prikriti pravi položaj.

Morda je načrt najboljši, morda je res namen, da se nedovršeno delo izpopolni, ali glasovi, ki so prihajali iz taborov sovražnikov delavske zakonodaje in ki najbrže prihajajo še danes, so za delavstvo svarilen opomin in utemeljujejo bojazen, da bo pri reviziji zakonodaje njih vpliv prevelik. Zlasti se zbuja ta sum zaradi tega, ker smatrajo podjetniki za pridobitne kroge samo sebe, čeprav je delavstvo v pridobitni panogi važnejši, lahko rečemo bistveni del.

Iz teh razlogov in da bo delavska javnost lahko z zaupanjem zrla v namere reform in reorganizacije, je potrebno, da se zadeve obravnavajo v javnosti, ker tudi delavstvo bi rado povedalo v svojem lastnem interesu k stvarjem svoje mnenje.

Delavski razred se ni medtem boril samo za ratifikacijo te konvencije, nego tudi za sprejetje še novih konvencij, ki bi morale Washingtonsko izpopolniti. Ta konvencija se nanaša namreč samo na industrijske in obrtniške delavce. Delavci so pa zahtevali, da naj se uredi delovni čas tudi v pomorstvu, prometu, poljedelstvu, trgovini in v uradih.

Zahteva po ureditvi delovnega časa v poljedelstvu je padla na enih zadnjih konferenc, za pomorstvo pa de na jesenskem zasedanju, za privatne nameščence vseh strok je pa padla na sedanjih konferenci, ki rešuje obenem usodo Washingtonske konvencije.

To leto bi se moralo izdelati samo vprašanj na vlade, kako mislijo, da bi se moralo to vprašanje rešiti. Na podlagi njihovih odgovorov bi se nato izdelal načrt ugovora o ureditvi delovnega časa privatnih nameščencev.

Ker je sestava teh vprašanj na vlade zelo važna, ker zavisi od načina, kako se vprašanja postavijo, v glavnem tudi definitivna rešitev materije, zato je komisija, ki je bila v to svrhu izvoljena na konferenci, ne samo najsvetlejša, marveč tudi ena onih komisij, na katerem se vodi najsrdečše razprave.

Delodajalci delajo v tej komisiji;

za tem, da se sploh Washingtonska konvencija pokoplje in sicer s tem, da se prepreči vsako razširjanje njenih odredb, delavci pa delajo v komisiji nasprotno za tem, da se Washingtonska konvencija ne samo ohrani, nego tudi učvrsti in razširi na vse kategorije delavcev in nameščencev, zlasti pa, da preprečijo sleherno njeno revizijo.

Opis detaljev te borbe v komisiji ne spada v okvir tega članka, ker bi nas privedlo predaleč. Naj omenimo samo tendence z ene in druge strani.

Situacija v komisiji? V znaku minulih angleških volitev!

Delavci, ki so se že prej, za časa angleške konservativne vlade, odločno upirali reviziji konvencije, so v novi politični atmosferi dobili nov polet.

Delodajalci sicer še vedno krepko branijo svoje teze, ali izneverile so se jim medtem premmoge vlade.

Središče se je sedaj premaknilo na delavsko stran. In to ne samo v konvenciji za delovni čas.

Kajti padla je končno tudi odločitev o tem, ali naj upravni svet mednarodnega urada dela predloži revizijo Washingtonske konvencije.

Revizija je bila odbita!

S tem je zaključena prva faza ogromne borbe: Zaključena je z zmago delavstva!

Briand in Panevropa.

Govor Brianda o ideji Panevropje je zbudil živahne razprave po svetovnem časopisju. Avstrijski grof R. N. Coudenhove-Kalergi, ki vodi akcijo za Panevropo, je Briandovo inicijativo pozdravil z daljšim člankom. Razlika med obema propagatorjema Panevropje je pa vendar, in sicer ta, da je grof Coudenhove teoretik in idealist, dočim je Aristid Briand praktičen politik, ki se z vso energijo zavzema za svoje probleme, ki jih vedno opira na dejstva.

Coudenhove si misli, kako lepo bi živela Evropa, če bi se ustvarila iz nje enotna zvezna država. Nič pa ne misli grof na to, kako silna nasprotstva še vladajo med državami in še bolj med narodi, čeprav ne prihajajo do katastrofalnega izraza.

Aristid Briand pa sodi Evropo praktično. On pravi, da Evropa ni postala po vojni drugačna kakor je bila pred vojno. Nacionalni šovinizem obstoja še dalje, le kulturno in miselno so morda evropski narodi nekoliko napredovali, kar pa nikakor ni zadostna garancija za mir, če se v Evropi ne upostavi enotno gospodarsko Evropo, kar edino bi utegnulo parirati poznejša nasprotstva.

Briand izrecno povdarja, da nastajata v Evropi dve skupini držav, ena, ki hoče ohraniti sklenjeno mirovno pogodbo, druga pa, ki zahteva revizijo mirovne pogodbe. Zaradi tega, da se ta grupacija držav, ki bi kalila svetovni mir, ne upostavi kot nova politična grupacija Evrope, je potrebna gospodarska Evropa. Panevropa bi garantirala za status quo, kljub temu, da je več držav in več narodov, ki se jim zdi, da se jim je z mirovno pogodbo zgodila nacionalna ali državno-politična kriviča.

Aristid Briand ni idealist. Briand ve, da mirovna pogodba nudi garancije, da bo Francija dobila svoje terjatve in pa da ji bo omogočena gospodarska ekspanzivnost po raznih državah. Pogodba Panevropje bi sedanje stanje tudi utrdila, tako da bi dolgo ne bilo nobene politične nevarnosti in tudi težko kaka preorientacija v zmislu dveh blokov držav, ki bi ogrožala interese evropskih imperijalističnih držav, ki potrebujejo vsaj doma mir, dokler popolnoma ne pobašejo sadov svetovne vojne.

„Julij 14.“

Spomini ob petnajstletnici izbruha svetovne vojne.

Ob petnajstletnici izbruha svetovne vojne je slavni nemški pisatelj Emil Ludwig izdal knjigo pod gornjim naslovom. Knjiga obravnava na podlagi samih stvarnih dokumentov, kako je prišlo do svetovne vojne in kdo jo je v največji meri zakrivil. Zakrivilo jo je gotovo splošno imperijalistično poželenje velikih držav in njihova tajna diplomacija. Toda kot največji in glavni krivec za svetovno vojno je po teh dokumentih tedanji avstrijski zunanji minister grof Berchtold, ki je le z zvijačnostjo in lažmi pridobil za napoved vojne svoj ministrski svet in pokornega cesarja Franca Jožefa I. Tudi Nemčijo je zvijačno ujel v

svoje mreže. On je sprožil kamen, ki je potegnil vse drugo s seboj.

Ludwig obravnava tudi one, ki so bili tedaj proti vojni. To so bili organizirani delavci. In o tem hočemo podati iz Ludwigove knjige nekaj izvlečkov, kajti baš o tem se je nagromadilo v zadnjih letih več laži nego o katerikoli drugi stvari. Iz Ludwigovega opisovanja (Ludwig ni nikak socialist!) se vidi, da je bilo organizirano delavstvo v početku proti vojni, da je pa bilo preslabotno proti hujskanju nacionalistov za vojno. Ludwig obravnava zadržane delavstva le v največjih odločilnih državah t. j. v Rusiji, Nemčiji,

Iz mednarodne konference dela:

Delovni čas privatnih nameščencev v zvezi z bojem za 8-urni delovnik vsega delavstva.

(Dopis del. delegata na mednarodni konferenci dela, Bogdana Krekiča.)

Vprašanje normiranja delovnega časa privatnih nameščencev je bilo postavljeno na dnevni red v času, ko je sama Washingtonska konvencija o 8-urnem delovniku visela v zraku: obveljati ali ne obveljati v svoji dosedajši formi.

Preteklo je že 10 let (1919—1929), odkar je bila ta konvencija sprejeta in ker mora v smislu njenih določil mednarodni urad dela po desetih letih poročati o njeni ratifikaciji in izvedbi, da more konferenca odločiti, ali je treba konvencijo revidirati ali ne, zato se letos odloča ne samo o delovnem času privatnih nameščencev nego tudi o usodi Washingtonske konvencije same.

Razumljivo je tedaj, da se vodi baš sedaj proti ureditvi delovnega časa privatnih nameščencev huda opozicija s strani vladnih delegatov in celokupne delodajalske skupine.

Delodajalci vseh dežel so proti Washingtonski konvenciji že od njenega postanka dalje. Vlade večine držav se pa niso upale že pod pritiskom svojih kapitalističnih organizacij, izvesti konvencijo, pri postanku katere so vendar sodelovale in katera izvira iz samega ugovora o miru. Proti tej konvenciji so zlasti trdovratno delali, po padcu prve Macdonaldove vlade, angleški konservativci. Dve konferenci angleških, nemških, francoskih in belgijskih ministrstev dela radi sporazuma o izvajanju konvencije o 8-urnem

delovnem času sta bili brezuspešni radi odpora angleške konservativne vlade. Zato je ostala konvencija neizvedena tako v Franciji kakor v Nemčiji, čeprav so jo ti dve državi sprejeli — pod pogojem, da se izvaja obenem tudi v Angliji!

Postopanje velikih držav je uplivalo, da niso konvencije ratificirale niti ostale države. Od 50 držav včlanjenih pri mednarodnem uradu dela, je konvencijo ratificiralo komaj 5 držav, pa še te, izvzemši Belgije in Češkoslovaške, se je niso držale!

Angleška konservativna vlada pa se ni omejila le na odklonitev ratifikacije. Računala je s skorajšnjim potekom 10-letnega roka ter zahtevala že pred dvema leti revizijo konvencije. Razume se: revizijo na slabše.

Odsihdob je revizijska parola angleških konservativcev postala tudi parola vseh delodajalcev, ki se srdito bore za čimprejšnje uresničenje te skupne želje.

Ker pa je delovni čas eno od osnovnih vprašanj celokupnega boja med delavskim in kapitalističnim razredom, je na drugi strani ojačani vpliv delavskega razreda v Nemčiji, Franciji in Belgiji povzročil, da je bila konvencija ratificirana in izvedena v Belgiji ter ratificirana v Franciji in v Nemčiji ravno v času, ko so se kapitalistični krogi in angleška konservativna vlada najbolj borili proti njej.

Od solnca zagorelo, zdravo kožo

hočete pač imeti. Vdrgnite torej svoje telo z

NIVEA-CREME

In potem ven na prosto, na zrak in solnce. NIVEA-CREMA ojači paleči učinek solčnih žarkov in zmanjša nevarnost skeleče solnarice. Toda suho mora biti vaše telo! Nikdar ga ne smete mokrega izpostaviti solničnim žarkom! In poprej ga vedno natret!

Samo NIVEA-CREMA vsebuje kožo negujoči Eucerit in v tem temelji njen učinek.

Doze po Din 3, 5, 10 in 22. Tube iz čistega kositra po 9 in 14 dinarjev.

Franciji, Angliji in bivši Avstro-Ogrski. Začnimo z

Rusijo.

Ludwig piše: »V Rusiji, drugi napadajoči veselili poleg Avstrije, je izbruhnil odpor delavcev kot nekak slutnja pred krizo: saj mrznja se je zbirala že desetletja. 150.000 delavcev je stavkalo. Že sredi julija so poskočile v obeh glavnih mestih za trikrat cene živlom, pri tramvaju in paroplovbi so stavkali, tovarne pušk so bile zaprte, železniške proge pretrgane, žice prestrižene. Sam notranji minister, obdan z vojnimi hujšakci je dejal še 29. julija: »Vojna pri nas ne more nikdar postati popularna v najgloblji notranjosti množic.«

Vendar nobena stranka ni smela niti govoriti niti tiskati. Tako najde mobilizacija topo molčeče delavce, tiho stojé ono jutro pred malimi rdečimi letaki, ki visé bolj podobni letakom za stavko, nego carjevim poveljem vojski. Potem pride nekdo, ki jim da kokardo na čepico — sedaj so zaznamovani, ostalo gre samo po sebi ali s silo. V tovarnah drug drugega s šepetom opozarjajo, da naj ne godrnjajo; iz vojne se itak rodi revolucija, jim pravi instinkt.

Drugi tisoči glasno tulijo: v Vilni se po tleh valjajo rekruti, ki nočejo v živinske vagon, v Harkovu se ves dan ne upajo spraviti stavkajočih v uniforme, v Abu prodajajo preoble-

čeni rekruti čevlje in perilo in beže v svojih oblekah, tako, da si je človek lahko za 30 kopek kupil vojaške čevlje.

Le ena zborovalna dvorana je, ki v Rusiji ni zaprta, ob njenih vratih kazaki ne udarijo delavca, ki se bliža. Tam v dumi (parlament) sme po carju vdan in za vojsko navdušenih govornik zahtevati svobodo tribune tudi siv mož jeklenega pogleda:

»Ali ne smemo govoriti, kakor bi hoteli, kakor v drugih deželah. Mesto amnestije dovoljuje vlada ljudstvu le težke davke. Okrepite svoj duh, delavci in kmetje, zberite svoje sile — in ko ste ohranili svojo deželo, jo osvobodite!« Kerenski je ta mož, ki tako govori; toda tudi on glasuje za kredite, tudi on veruje v čisto obrambno vest Rusije ali vsaj hoče v njo verjeti. Vendar kljub temu podžiga k revoluciji! Čez tri leta bo on tu vladal; oni pa, ki med jonskimi stebri sovražno nanj gledajo, bodo gnili po kotih ali si grizli ustnice po tujih deželah. Toda odločneje govori za njim Šustov v imenu socialistov in boljševikov: on glasuje proti vojnemu kreditu.

»Naša srca bijejo s srci naših bratov v Evropi. Mi nismo mogli preprečiti te vojne imperijev, toda mi jo bomo dokončali. Ljudstva bodo sklenila mir, ne vi gospodje diplomati!« (Dalje prihodnjč.)

Obrov:

Cerkev in proletariat.

V našem gibanju je mnogo, sicer prav dobrih sodrugov, ki so si utrdili v glavo, da se v vsem dostopnem tisku ne sme pisati o problemih. ki še niso dogmatično utrjeni. V duhu jih vidim, kako bodo zgubančili čelo, ko bodo prečitali že sam naslov tega članka.

Da sem se k temu problemu soloh oglašil, mi je dalo pobudo dvoje dejstev in sicer: zadnji veliki govor predsednika Zveze avstrijskih konzumnih društev dr. Rennerja, ki v enem najdelikatnejših problemov notranje proletar. fronte: »Stališče združnih organizacij do

svojih nameščencev«, javno tretira ter — Bog bodi usmiljen njegovi duši — pozivlja vse, ki imajo drugačno mnenje — k javni diskuziji. V svojem apelu pravi ta, menda dovolj previdni in izkušeni gospodar in politik, da mora vsako gibanje, ki računa z množicami, razčistiti vse, tudi najdelikatnejše notranje probleme pred množicami. Ta avtoriteta mi je dala torej pogum, da sem se spravil k pisarenju. Pripomnim naj še, da bi bili boljše vozili, če bi bili leta 1919, mesto da smo natihoma zdihovali nad komunističnimi zablodami, korajžno prijeli — takoj

pri prvem pojavu — za pero ter z vso vehemenco izsilili razčistitev megle, ki so jo zanesli v gibanje omenjeni junaki. Marsikomu bi bili prihranili dva skoka; najprej k njim in zopet nazaj.

Drugi povod za ta članek mi je dala vedno pogostejša polemika v takozvanem verskem časopisju o naslovljenem problemu.

Krščanske revije »Čas«, »Ogenj« in ostalo časopisje s »Slovencem« na čelu polnijo vedno pogostejše svoje predale o problemu, kako se približati predvsem industriji, proletarijatu, s katerim so izgubili že skoro vse stike. Priznati moram, da je nekaj piscev prav korajžnih, da so se upali celo v javnem tisku povedati marsikatero sicer pikro, toda resnično resnico, na račun svojih vodstev, ki so se udejstvovala do sedaj na način, ki je povzročil vedno večjo odtujitev delavskih množic njihovega vplivu.

V tolažbo onim našim sodrugom, ki ne ljubijo polemike, naj takoj povem, da se — vsaj za enkrat — v sam problem: »Cerkev in proletarijat« sploh ne mislim spuščati. Interesantnejša mi je pobuda, radi katere je v katoliškem tisku do te polemike sploh prišlo.

Dobro vzgojen človek — niti ni treba, da ima molitvenik vedno pri rokah — bi mislil, da je bedno življenje proletarijata razgibalo njihove duše, da pričenjajo, ali vsaj priporočajo revizijo svojega dosedanjega udejstvovanja. Toda ne. Razen ene ali dveh častnih izjem so pisane vse razprave v tenorju, kako pridobiti proletarijat zopet k sebi. Če izluščiš vso kopo sladkih fraz o prevelikem trpljenju proletarijata, ostane še jedro, ki pravi: **Kapitalisti bodite pametni. Oddajte nekaj več drobtin siromaku pod mizo, če hočete, da bo pogača kolikor mogoče cela še vam ostala!**

Posebno lepo se to vidi iz govora gospoda patra Wilhelm Schmidta, katerega prinaša »Slovenec« od 16. t. m. Gospod pater pravi med drugim: »Žalostno dejstvo je, da je proletarijat mnogo svojih uspehov

iztrgal kapitalistom s pomočjo nam sovražnih (komu sovražnih?) organizacij, ki se imajo zato zahvaliti krščanskim moralnim nazorom, ki so jih, čeprav skvarjene (hm, hm) sprejele vase. — — —

Slab kristjan je ta gosp. pater. Mesto, da bi se veselil, da se je posrečilo — s čigavorkolt pomočjo — poravnati vsaj del krivice, ki se go di proletarijatu, pa toži, ker se je to posrečilo nekim sovražnim organizacijam, ki so s tem seveda pridobile na zaupanju in seveda na moči. Logično temu je, da bi bilo z njegove strani želeti, da bi te organizacije ne imele uspeha, da ne bodo napredovale.

Ne le, da g. pater ni dober kristjan, obenem je tudi mala duša, kateri ne gre za bistvo, za **zmago pravice**, temveč za povsem časovne partizanske koristi.

Vera uči, da sile, ki vladajo svetu, prihajajo od Boga. Če je to tako, potem naj g. pater ne predpisuje Bogu »maršrute«, da mora baš potom enih organizacij popravljati krivice. Bog, če je vsemogočen, lahko izvoli povedati resnico na usta formalno še tako velikega neverca. Pomisli naj g. pater, če ni mogoče izvolil Bog spraviti krščanske kapitaliste na pravo pot, baš s šibo socialističnih organizacij?

Motivi, ki silijo krščanske mislece k študiju, kako dobiti vpliv na proletarijat, torej niso nič kaj plemeniti. Zato tudi nimajo božjega blagoslova. Dočim eni pisarijo kako popravljati krivice, so drugi, ki nosijo istega Boga na jeziku, a so obenem na visokih službenih mestih ter vsak dan izkoristijo svoj položaj, da udarijo zdaj po tem, zdaj po onem delavskem zaupniku. Trenotno nismo v položaju, da bi take stvari vsaj javno zabeležili. Toda Kristus je čistil tempelje na solidarističen način. Slutimo, da je izbral nas, da njegov hlev ob primernem času, na primeren način izčistimo, pomedemo in izžgemo nesnago.

Evo, sedaj pa zopet pišite, kako pridobiti odtujeni proletarijat. Besede so po ceni! Dejanja so naša!

Čulkovskega knjiga „Glasovi iz teme“ zabranjena.

Te dni bi morala iziti zbirka pesmi Čulkovskega »Glasovi iz teme«. Marib. državno pravdnštvo je pa knjigo prepovedalo z naslednjim odlokom: »Ljudski tiskarni v Mariboru. Odločba. Državno pravdnštvo v Mariboru zabranjuje v smislu čl. 19 t. 7 zakona o tisku razširjanje in prodajanje knjige: »Anton Čulkovski: Glasovi iz teme«, ker tvori nje vsebina v celoti pregrešek po čl. 1/5 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi z dne 6. januarja 1929 Sl. Nov. št. 6 in z dne

1. marca 1929 Sl. Nov. št. 54/XXIII. Zabrana sestoji iz tega, da se zaplenijo tiskani izvodi. Ob enem se odreja po čl. 24 zakona o tisku, da se zapečati tiskarski stavek, plošče in kamenorezi. Zabranjeno izvrši kr. policijski komisariat v Mariboru. Razlogi: Knjiga: »Anton Čulkovski: Glasovi iz teme« ogroža javni mir in ščuva v celoti na razdor med družabnimi sloji ter tvori tako dejanski stan pregreška po čl. 1/5 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Po čl. 19 t. 7 zakona o tisku je bilo potemtakem zabraniti razširjanje in prodajanje uvodoma navedene knjige. — Drž. pravdnštvo v Mariboru, dne 14. julija 1929. Prvi državni pravdnik: V z: Hojnik.«

Bratko Kreft:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

25

Človeku pa ni moči v trenutku pretrgati vse veze s preteklostjo, ni moči povedati vsega v enem z eno samo besedo. Za dolgi razgovor. Za izpoved, ki bi ji parala dušo in ki bi še Leonu bolj razjedla srce... ne, zato ni moči v njej. Talko je molčala in ni povedala ničesar. Šla sta venomer naprej. Leo je včasih spregovoril besedico, bežno, tiho... Tudi njemu je bilo sedaj težko govoriti. Ob molčeči Sonji, ki mu je pogledala proseče v oči... to je bil ves njen odgovor na njegova vprašanja, je začutil njeno bol. Ni je mogel z mislijo razčleniti do potankosti, toda skozi njene rosne oči, jo je občutil.

Zašla sta v hrib, kakor da iščeta kraja, kjer bi se znašli spet njuni srca, njune žejne ustne in blodne oči. Skozi gozd je šla pot v hrib in med potjo so se znašle njune roke. Leo jo je podprl, hitela sta navzgor... Zakaj? Tega se nista vprašala in bi tudi ne znala odgovoriti... Ko sta bila na vrhu in se je pod njima zasvetilo mesto v tisočih lučkah, sta si pogledala v oči. Globoko sta si pogledala in Sonja je svoje zatisnila. In njune ustnice so se znašle v dolgem, trpečem poljubu... Nato ji je Leo izpovedal, kako se je boril s samim seboj, da je bil že v zakotni ulici in da se je premagal. Sedaj je tu in sedaj je spet vse dobro. Ko pa ji je povedal svojo zmago, pa je legla senca čez njene oči.

»Sonja, zakaj si tako onemela? ...«

In Sonja ni odgovorila ničesar. S svojo izpovedjo je spet priklical tiste njene misli iz temine,

strašne, blodne misli, ki so jo trgale zadnjih štirnajst dni kot da so jo zvezali med konje in jih razgnali na vse vetrove... Najhujša misel je bil dvom v sebe. Nič več ne molí, nič več ne hodi v cerkev, mačehi se je zadnje čase že tolikokrat zlagala. Ne k spovedi ne k obhajilu ne more več. V službo bi morala, pa ni dekreta. Od tod bi rada, pa ne more...

In Leo se je zgrozil teh Sonjinih misli, ki jih je po njenem molku občutil v sebi. Tako jo je ves sprejel vase, da je vsaka njena bol zazvenela tudi v njem kot zazvenj struna ob struni... Pozabil je v tem trenutku na sebe, samo na Sonjo je mislil. Sonjo, ki je kot živi mrlič sedela na klopi pred njim. Klečal je poleg nje in njegove oči so šle skozi vso njeno bol in so obstale v tej noči, ko se je tajal sneg, kot obstoji lokomotiva pred rdečo svetiljko... Spodaj se je razprostiralo mesto v nočni tišini, Leo in Sonja pa sta bila na Kalvariji. Sonja se je naslanjala na mrzli zid kapelice, tam ob poti se črne trije križi. Krist in dva razbojnika... In kot ploha je vdrla v Leona misel, ne čustvo obupa je bilo, brezupnost, ki ga je zbudila okolica v njem. Ali nista na Kalvariji svoje ljubezni? Nič svetlega ni videl v tem trenutku okrog sebe, pošastne sence so se zvijale pred njegovimi dušnimi očmi in Leo se je zjokal v Sonjinih dlaneh. Solze so tekale po njih, kot da hočejo splahnuti sence, ki kriče iz vseh koncev. Brezupno je jokal, ker je čutil, da mora biti tako in da je v Sonji globok prepad, ki ga ne bo premostil nikoli. On ga ne more. Morala bi ga Sonja sama. Toda v njej ni moči, ni sile, da bi se borila proti sebi vztrajno kot se on... Iz-

gubila bosta drug drugega sredi življenja in ne on ne ona ne bosta kriva tega...

Sonjo je bolel njegov jok, kajti vedela je, da Leo ne joče kar tako. Vedno je bil trd, samozavesten, sedaj pa je zlomljen, da joče, kakor še nikogar ni videla jokati. Dvignila ga je do svojih prs, v svoje roke je vzela njegovo glavo in mu božala mehke lase.

»Saj bo še vse dobro...« ga je tolažila in s poljubi je posušila njegove solze. Premamila ga je z njimi, jasnost je poklicala v njegovo dušo in še sama se je v tem trenutku prerodila. Saj ne sme, ne more biti tako... si je s silo vcepjala vase. Zato, ker jo je bolelo, da Leo tako trpi zaradi nje. In ko sta se vračala po isti poti, ki je bila prej tako mračna, žalostna, sta se že smejala in ljubkovala kot dva brezskrbna otroka. Pregnala sta vse temne misli, z novim hrepenenjem sta izpolnila bežne trenutke...

»Sonja, ali veš, kaj sva se dogovorila že lani?«

»Kaj.«

»Da napraviva izlet na Bled...«

Sonja se je nasmehnila; prikrila je grenkobo, ki je kamila vanjo.

»Ti že spet sanjaš!«

»Ne, Sonja, kar sva sklenila morava izvršiti. Jaz imam vse pripravljeno. Za Binkošti lahko pobegnava za tri dni. Načrt imam že pripravljen. Pri tebi oma bo treba sicer spet nekoliko lagati in vse bo šlo. Mora iti...«

»O, lepo bi bilo...«

Samo to je rekla in prišlo ji je iz dna notranjosti.

Dnevne novice.

Novi komisar Delavske zbornice? Dobro informirani zagrebški listi kakor tudi »Pondeljek« in »Slov. list« so prinesli senzacionalno vest, da je za komisarja Delavske zbornice v Ljubljani imenovan novinar g. Josip Petrič. Vest je sicer neverjetna in diši po časnikarski potegavščini, vendar v letošnjih pasjih dnevih ni popolnoma izključena. Zato jo beležimo samo kot kronisti in se za danes omejujemo samo na kratak življenjepis novega g. komisarja. G. Petrič je po poklicu profesor grščine in latinščine (ne lovske) in je torej zares kvalificiran za komisarja v Delavski zbornici. Vendar je opustil svoj privatni poklic in se je vrgel na novinarstvo. Med vojno je delal v avstrijskem Kriegspressequartierju, potem je bil urednik Šušteršičevih listov. Po vojni je bil nekaj časa tudi urednik »Naprēja«. Resnici na ljubo je pa treba povedati, da ni bil nikdar član socialistične stranke. Od »Naprēja« je prešel k »Avtonomistu«. Potem je bil sodelavec »Slovenca«, kjer se je odlikoval s svojim »mačkom tam za vodo«. Kasneje je bil sotrudnik pri radikalom prijaznem »Narodnem listu«. V zadnjem času pa je ljubljanski dopisnik zagrebškega »Obzora« in »Jutarnjega lista«, ki jih zalaga z objektivnimi poročili iz Ljubljane. Piše tudi v »Kmetijski list«. G. komisar je bil torej zelo delaven. Star je sedaj 51 let in tehta 78 kg. G. novemu komisarju čestitamo k imenovanju!!

Bolgarska vlada zahteva mednarodno komisijo za preiskavo obmejnih konfliktov. Naročila je svojina poslanikoma v Parizu in Londonu, da naj v to svrhu intervenirata pri francoski in angleški vladi.

»Slovenec« in vseslovanstvo. »Slovenec« pri vsaki priliki milo brenka na vseslovanške strune in se bje na svoja hejslovanška prsa. Ves blažen poroča o vsakem kongresu, kjer se razpravljajo vseslovanške misije in se topi pri spominih na nekdanjo moskovščino in petrograjščino. Danes pa se isti »Slovenec« poživlja na svoje vseslovanstvo in je svoje »Hej Slovani« renoviral v »Hej Kitajci, naša reč kitajska živo klije!« Vse radi bivše eksistence nekega Uljanova in radi par dvomljivih ikou, ki so jih morali dati poje nazaj pravim lastnikom. So to danes isti akterji kakor leta 1904—05 in vendar, kako navdušenje takrat, že pri vsakem pojavu fige pod repom kozaškega konja, naslikanega v luksuzni izdaji »Vojne na daljnem vzhodu«. Danes jih pa prav nič več ne vznemirja »rumena« nevarnost in bi bili nad vse srečni, če bi se privabila do Volge.

Kongres organizacije učiteljstva v Sloveniji se je vršil v soboto in nedeljo v Ljubljani v dvorani Delavske zbornice. Na konferenci je bilo zastopanih 32 društev po 105 delegatih. Organizacija šteje 2887 članov, kar je vsekakor lepo število. Morda se še povrnemo k poročilu o kongresu.

Studiranje na inozemskih univerzah je jugoslovanskim dijakom brez dovoljenja prosvetnega ministra prepovedano.

V Štipu, v južni Srbiji, zopet dva umorjena. Dva bivša jugoslovanska dezertarja, ki sta zbežala svoj čas čez mejo v Bolgarijo, sta se pred par dnevi skrivaj vrnila. V Štipu jih je neki policijski agent na cesti ustavil. Oba sta zbežala in streljala na preganjalce iz samokresov. Na begu pa sta bila oba ustreljena. Pri zasledovanju sta bila ustreljena tudi dva jugoslovanska orožnika.

Radi izgnanja nemškega novinarja Berkesa je nemška republikanska vlada vložila pri kraljevi vladi v Beogradu pismeni protest. Berkes je bil izgnan, ker je napisal za »Berliner Tagblatt« članek z naslovom: »Ekskucije mas na Balkanu«.

Občinski predstojnik in občinski sluga v Cetrici pri Osijeku sta zažgala občinski urad, da bi na ta način uničila blagajniške knjige in zabilasala svoje grehe. Pa so se pravočasno pogasili ogenj.

Izvoz in uvoz. Izvoz je od lanskega leta napredoval. Lani v prvem polletju je znašal izvoz 2,047,858 ton blaga za 2 milijardi 687,036.407 Din, letos pa 2,196.401 ton blaga za 2,989,072.997 Din. Povečanje izvoza znaša torej v prvih šestih mesecih 148 tisoč 543 ton za 302,036.590 Din. Teža se je zvišala za 7.25%, vrednost pa za 11.25%.

Do prave vojne med Kitajsko in Rusijo ne pride, ker bi bilo sram svetovne vesile, če bi ravno sedaj nastala velika vojna, ko so sprejeli Kellogov mirovni pakt in razpravljajo o razorožitveni konferenci. Kitajska še vedno izganja ruske državljane, ki jih je na kitajskem ozemlju okoli 100.000. Ponovno je bilo odpuščenih 160 železniških uradnikov. Rusija pravi, da hoče samo odbiti vsak kitajski napad.

Kapitalisti ne dajo denarja za rusko-kitajsko vojno. Newjorški bankirji so mnenja, da med Rusijo in Kitajsko ne pride do vojne, ker obema državam manjka denarja. Banke v Newyorku, Parizu in Londonu pa ne bodo tako nespametne, da bi zalagale obe državi z denarjem. Banke imajo še dosti vrednostnih papirjev caristične Rusije ter bi se ne rentiralo novo nalaganje denarja v rusko-kitajsko vojno, ker ni verjetno, da bi državi plačali, če bi pa banke hotele izterjati, bi bilo to zvezano z ogromnimi stroški — novo imperijalistično vojno proti Rusiji in Kitajski. Toliko pa bankirji danes ne marajo riskirati, ker so razmere tako nestalne in še negotove. Tako računajo in bodo najbrže imeli prav.

Konferenca držav za izvedbo Yungovega načrta se bo vršila že sredi avgusta in sicer najbrže v kakem nizozemskem mestu. Macdonald se je namreč vdal, da se vrši konferenca izven Londona, vendar ne preda, ker se ne more muditi daljšo dobo izven sedeža vlade.

Ratifikacija Yungovega reparacijskega načrta v francoskem parlamentu je že teden dni v debati. V debati je bil stavljen predlog, da se načrt ratificira pod pogojem, da se plačujejo ameriški dolgovi le pod pogojem, če bo Nemčija redno plačevala obroke. Zunanji minister Briand je povdaril, da Francija mora dogovor ratificirati, ker, kje naj išče denar, če pride zopet do vojne in da bi se s tem, če ne prevzame odgovorne obveznosti, osmešila pred vsem svetom. Dodatni predlog je bil končno zavrnjen s 301 glasom proti 275. — Sploh je pa v francoski vladi veliko nesoglasje, kar utegne imeti za posledico demisijo Poincaréjevo. Dedvomno pa je že danes, da bo parlament ratificiral Yungov načrt o reparacijah.

Nemški kancler Müller je že dalje časa težko bolan na ledvicah. Izvršiti so morali na njem operacijo, ki je zaradi zakašenosti precej nevarna. Zdravniki so mu odredili popoln mir za nekaj tednov in potem zdravilišče.

Macdonald se je obrnil do litavskega diktatorja Woldemarasa s pismom, da naj preneha s svojimi vednimi smrtnimi obsodbami. In res, v zadnjem procesu proti socialističnim študentom ni bil nobeden več obojen na smrt.

Nesreča na dunajski cestni železnici. V bližini Hietzinga je zavozil dne 22. t. m. poštni avtobus v voz cestne železnice. Pri tem se je avtomobil prevrnil, pri čemer je bilo 32 oseb poškodovanih; istotako se je prevrnil tudi priklopni voz cestne železnice. Med ranjenci je 12 oseb težko poškodovanih.

Okraden kralj. Neki nebodigatreba je v kopalnišču Ostende okradel belgijskega kralja. Medtem, ko se je kopal, je neki dolgoprstnej zašel v njegovo kabino ter preiskal žepe njegove obleke in vzel seboj zlato uro, zlat peresnik in kraljevo doku-

mente. Zdaj se bo pa še lahko za kralja izdajal, če bo hotel, saj ljudje povsod radi verjamejo.

V Vatikanu velja smrtna kazen. S pogodbo med papežem in Mussolinijem je vatikanska četrt mesta Rima proglašena za popolnoma suvereno in najbrž ni nikjer drugje na svetu v sredi kakega mesta teritorij, ki bi bil od ostalih mestnih delov odrezan s carinsko mejo. Ob 11. uri zvečer se zaprejo vrata v vatikansko četrt in do drugega jutra ne more nihče več vstopiti ali zapustiti ta del mesta. Na vatikanskem ozemlju je za napad na papeža ali njegove dostojanstvenike določena smrtna kazen.

Najvažnejša, četudj ne najnovejša vest je, da se perilo namoči čez noč v razstopini »Ženske hvale«, nato pa se izpere s Schichtovim terpentinovim milom. — Varujte se ponaredbi!

Marlbor.

Prepovedan shod privatnih nameščencev. Savez privatnih nameščencev, podružnica Marlbor, je sklical za dne 23. t. m. shod z dnevnim redom: Protest proti podaljšanju delovnega časa. Oblast pa je ta shod prepovedala.

Okrog palače OUZD v Mariboru.

Pred dvema mesecema so listi že natančno vedeli poročati o aranžmanu med mestno občino mariborsko in Okrožnim uradom za zavarovanje delavcev, glede gradnje palače v Mariboru. Mestna občina bi dala baje svet brezplačno na razpolago v Frančiškanski ulici, zato pa bi Okrožni urad poleg svoje palače zgradil moderno javno kopalnišče, ki bi bilo vsemu prebivalstvu na razpolago. Okrožni urad je predvideval za gradnjo kopalnišča 2 milijona, načrti, ki jih je predložila občina, so pa zahtevali investicije nad 5 milijonov. Na to Okrožni urad ni mogel pristati in radi tega se je ta aranžman razbil. Okrožni urad je nato samostojno iskal primerno stavbišče za palačo edino za svoje potrebe. A glej presenečenje; komaj so razni spekulant in lastniki stavbišč zvedeli za to priliko, so že mislili, da jim gre pšenica v klasje in so začeli navijati cene stavbiščem do neverjetnih zahtevkov; med drugim se je zahtevalo za tisti vrt tam na Kralja Petra trgu, last dr. Klančnika in dr. Barleta, 550.000 Din, in znani g. Čuček iz Ptujja je zahteval za svoje stavbišče v Kolodvorski ulici celo 600 Din za m². Človek bi se prijel za glavo. Saj vendar nismo v New Yorku!

Saj vendar ni denar, ki ga delavstvo in obrtništvo tako težko zbira v koristne zdravstvene in humanitarno socialne namene zato tukaj, da bi se metal v žrelo takim nenasitnim spekulantom. Da se je zadeva kljub temu zopet pokrenila z mrtve točke, se je zahvaliti pred vsem nekemu poštenemu posestniku, ki je ponudil jako ugodno ležeče stavbišče za 85 Din m². Zadnje dni so se pričeli pojavljati še drugi, tako, da je upati, da sebovendar nekaj ukrenilo. Od mestne občine bi pa pričakovali v tem vprašanju malo več dobre volje; saj je stvar eminentne važnosti tudi za občino samo, saj jo

socialno zavarovanje v veliki meri razbremenjuje in gotovo nam tudi ne more biti vseeno, če imamo v mestu eno moderno stavbo z več različnimi ambulatoriji in higijenski napravami; saj smo, kar se tega tiče, zelo revni.

Ne moremo pa pri tej priliki mirno preiti špekulacije z zemljišči. Tu bi bila tudi dolžnost oblasti, da se pobriga za te pojave. Naši veliki stanovanjski mizeriji je veliko kriva brezvestna špekulacija s stavbišči. Kdo pa naj zida, če pa mora dati za stavbišče več, kot za celo zgradbo. Bogati ljudje nočejo zidati, ker jim nosi kapital, naložen v denarnih zavodih, pri današnji obrestni meri več, kakor pa če bi ga zazidali. Ljudje, ki bi pa radi zidali, pa stavbišč plačati ne morejo. V naprednih inozemskih mestih, so stavbišča progresivno obdavčena na tak način, da lastnik nima prevelikega interesa na tem, da bi jih zadržal, in pri gotovih občekoristnih napravah so podvržena tudi prisilni razlastitvi, seveda proti primerni odkupnini. Za prometne svrhe obstoji razlastitvena pravica tudi pri nas in smo radovedni, če se je bo naša mestna občina kedaj poslužila; potrebno bi že bilo.

Torej znižajte obrestno mero v denarnih zavodih naloženemu kapitalu in obdavčite stavbišča, s tem bodele najbolj pospešili zidavo stanovanj. Ljudje pa, ki brezvestno špekulirajo s stavbišči, so veliki škodljivci našega socialnega napredka in zaslužijo, da se jih javno žigosa.

Draga voda. Trenutno je sporno, da-li je Maribor ali Ljubljana najdražje mesto v državi. Mi v Mariboru smo mnenja, da je rekord draginje vendarle v Mariboru in ne v Ljubljani, dasi je življenje za tiste, ki ne morejo svojih dohodkov poljubno navijati, povsod drago, da celo neznosno drago. Maribor je nekaj časa po vojni figuriral kot najcenejši, toda to se je temeljito preobrnilo. Mogoče je, da ga Ljubljana pri enem ali drugem predmetu prekaša, toda glavne življenske potrebščine so vendarle v Mariboru dražje. Mi se lahko ponašamo s tem, da je naša voda najdražja na svetu. Kajti med tem, ko dela n. pr. zagrebškimi mestnim očetom, vprašanje povišanja cene vodi, hude skrbi in sicer, da se poviša sedanja cena vodi od 60 par na 1.20 Din, se take »bagatele« pir nas rešijo v eni minuti brez posebnih debat in mi smo gotovi, da nas Zagreb v tem oziru še dolgo ne bo dosegel, kajti naša večina je že pri lanskem proračunu povišala ceno vode na dva, reci in piši: dva dinarja za normalno porabo vode. Večja poraba pa je vedno za 50% višja, tedaj 3 Din. Tudi zrak je pri nas najmanj tako drag kot v kateremkoli drugem mestu države.

Detoljub. V soboto, dne 27. julija: Čas igranja ob 17. uri na travniku za delavnico v kolonijah. — V nedeljo, 28. in ponedeljek 29. julija dvodnevni izlet na Urško. Odhod iz Maribora 28. julija z vlakom ob 5.40 do Slov. Gradca; povratek čez Guštanj 29. julija ob 19.01; prihod vlaka v Maribor ob 21.09. S seboj se naj vzame poleg jedilnega orodja tudi eno odejo, 1 kg kruha, 5 krompirjev, 2 žlici kave, 1/2 kg sladkorja ter poleg vožnje še 5 Din za režijski prispevek.

Ptuj.

Trgovske razmere v Ptujju so postale zadnje čase zelo hude. Naši trgovci so začeli odpirati svoje obrate že ob 7. uri, zvečer pa imajo o-tvorjene trgovine do 6. ure. V Ptujju je namreč nastal velik denarni naval, ki se ga občinstvo ne more rešiti. Zato kupujejo kar v akordu in posili. Magistrat je že mislil, da naj uvede take karte, kot so bile v vojni modi, da bodo numerirane in se bo moralo občinstvo nastavljeti kakor takrat, ko je hotelo spraviti »brotkarte« v promet. Vse trgovine so tako polne, da ima vsak trgovec po dva hlapca, ki občinstvo urejuje-ta, ker je policija preslaba. To pa je vse zaradi nove uredbe, ki pravi, da **morejo** biti trgovine zaprte od 8. zvečer do 5. zjutraj. Ali naši pro-metniki so bolj živahnega duha in so naročili pri mariborski borzi dela 100 trgovskih pomočnikov za odpo-moč. Kakor pa smo obveščeni, nima mariborska borza trgovskih pomoč-nikov na razpolago. Zato jim ni mo-goče ustreči. Da se tej mizeriji od-pomore, so privatni nameščenci na svojem shodu dne 12. t. m. sklenili: 1. Trgovski lokali naj bodo odprti kakor doslej, to je od pol 8. do pol 13. ter od pol 14. do pol 18. ure; 2. v nedeljo naj bo vse zaprto; 3. če pa v nedeljo ne bo zaprto, naj se zato med tednom delovni čas skrajša za pol ure dnevno; 4. če se de-lovnik podaljša, naj se vsem trgov. nameščencem poviša plača procentuelno; 5. naj se razdeli med občinstvo lanski čisti dobiček vseh ptuj-skih trgovcev, da bo občinstvo lah-ko kupovalo po eno uro dalje na dan. Resolucija je bila sprejeta z navdušenjem in upamo, da bo tudi nekaj zalegla. Trgovskim nastavl-jencem pa pravimo, naj delajo malo bolj pridno in naj ne postopajo po trgovinah tako kakor so doslej, ker postopanje ne prinaša ničesar.

Medvedov Janez je bil zopet v Beogradu.

Ni še dolgo tega, ko smo v »Delavski Politiki« poročali o dveh potovanjih in intervencijah Medvedovega Janeza v Beogradu, pa naj še povemo, kako se mu je godilo v tretjič. Ko je pred kratkim Savez železničarjev Jugoslavije sklical v Beogradu anketo, ki je obravnavala delavski pravilnik in še druge za železničarje važne zadeve, se je tudi mariborskim železničarjem dobro znani Medvedov Janez iz delavnice drž. železnice, odločil, da pojde v Beograd, pa ne na anketo, temveč na mnogo višje mesto, kjer ima stare znance in prijatelje, z namenom, da jih pridobi za to, da bodo zboljšali položaj železničarjev. Te svoje namere ni zaupal vsem svojim tovarišem, le najbližnjim je povedal, da bo šel na to dolgo in težko rajžo. »Ne maram, da bi prišel zopet v časopise kot zadnjič«, je dejal, »zato le molčite ta čas, da se vrnem, bo pa potem veselje med železničarji tem večje, ko bom prinesel črno na belem, kaj vse sem dosegel. Dvakrat mi je sicer zadnjič spodletelo, sem dobil samo cigare, sedaj bo pa drugače. Povedal »jim« bom vse, kako se nam godi, da trpimo pomankanje, da smo zgubili že skoraj vse stare pravice, pa še marsikaj »jim« bom povedal tam doli v Beogradu«. Večkrat si je v tistih dnevih Medvedov Janez zapel eno znano: »Ko pa boš na rajžo šel... Samoobsebi se razume, da so bili njegovi tovariši zelo radovedni, kaj vse bo Janez prinesel v svoji potni torbi, ko se bo vrnil. Železničarji so silno radovedni ljudje, kar je Medvedovemu Janezu dobro znano, zato je na dan odhoda v Beograd prišel zgodaj na postajo, si poiskal samotnen kotiček v vlaku, računajoč, da bo na ta način prišel neopažen na cilj svojega potovanja. Težko je dandanes po-

tovat neopaženo človeku, ki je do zadnjega deloval v političnem življenju. Ako pa je to celo osebnost iz bivše dobrotnice železničarjev SLS, je pa skoraj nemogoče potovati »incognito«. Pa Medvedov Janez je kampilc, posrečilo se mu je to, kar bi drugim gotovo ne uspelo! Nikdo, ki bi bil poklican, ga ni opazil na vožnji v Beograd, šele nazajgrede je imel smolo. Med vožnjo je namreč prišlo v železniški voz, kjer se je utaboril naš Janez, nekaj železničarjev, pa je bilo konec njegovega tajnega potovanja. »Kje si bil? Kaj si delal? Kaj si dosegel?« S takimi vprašanji so ga obsipali in ni imel več miru. Medvedov Janez pa je bil očitno zelo slabo razpoložen. Dolgo se je branil z izgovorom, da bo »svojim« v delavnici že povedal, končno pa se je le udal. Kar naenkrat je bruhnilo iz njega: »Nič nisem opravil, ker gospodje niso imeli časa in so mi sporočili, da naj jim kar pismeno sporočim svoje želje. Zastonj sem napravil to dolgo pot, dvakrat dnevno sem se nastavlil ter sem čakal cele ure na sprejem. Ali se tako postopa s človekom, ki je leta in leta razbijal delavske shode ter se z »rdečkarji« prepiral za razne klerikalne velikaše itd. »Kar sram me je,« se je jezil naš Janez, »kaj naj porečem »kameradam« v delavnici, kateri vedo kam in po kaj sem šel. A sedaj se vračam, ne da bi se mi nudila prilika, da obrazložim gorje železničarjev na merodajnem mestu.« Najhujše pri stvari je pa to, da sedaj ni do »njega« nisem prišel. Sedaj pa, oh, nevaležnost. Železničarji, kateri so ga poprej nadlegovali, naj jim vendar pove, kako je bilo v Beogradu, so se sedaj kesali, kajti imeli so mnogo opravka poprej, predno so potolažili razočarane Medvedovega Janeza. Šele ko so mu tudi to obljubili, da ne bodo ničesar povedali tistim tam, ki pišejo v »Delavsko Politiko«, se je Janez pomiril. Rekel pa je, da se ne

bo tako kmalu peljal zopet v Beograd.

Književnost.

Fran Roš: Medved Rjavček, je nova mladinska knjižica, ki obsega štiri povestice. Sicer imamo v naši literaturi razmerno že precej mladinskega blaga, vendar le malo takega, kar bi s stališča moderne evropske pedagogike bilo za mladino primerno. Tudi avtorju te knjižice se je to le deloma posrečilo, predvsem s prvo povestico »Medved Rjavček«. To je res delce, nad katerim ima človek veselje in ki ga vsakemu otroku lahko brez pomislekov daš v roke. Nič tistega omladnega patriotizma in strahu božjega. Naslednji dve: »Zelenec« in »Zaklad v Hudi struji« nas pa spominjata na Turkovo založbo pred tridesetimi leti. Zadnja, »Janže se je vrnil«, bi bila dobra, če bi ne bilo tistega neizbežnega misticizma in gruntarskega samozadovoljstva. — Roš naj nadaljuje v pravcu »Medved Rjavčka«; naj študira Thompsona, Mukeržija in podobne. Ali naj se pridruži Seliškariju (Rudi), da dobimo sčasoma tudi mi Slovenci moderno mladinsko literaturo! — Oprema knjige je vzorna, s 6 lepimi ilustracijami. Dobiva se v tiskarni Brata Rode & Martinčič v Celju za 18 Din izvod.

VABILO

na

I. redni občni zbor

Zadružnega doma r. z. o. z. v Mariboru, ki se vrši v nedeljo, dne 11. avgusta, v zadnji sobi Hranilnega in posojilnega društva delavcev v Mariboru, Frankopanova ulica 37, s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika ustanovnega občnega zbora.
2. Poročilo uprave.
3. Volitev novega odbora.
4. Slučajnosti.

Za slučaj, da se ob določeni uri ne zbere zadostno število zadružnikov, se vrši občni zbor uro kasneje ob vsaki navzočnosti zadružnikov.

Ali si že član Cankarjeve družbe?

MALA NAZNANILA.

I^a gonilne jermene

za mline, žage in tovarne v vsaki širini dobavlja in ima v zalogi po najnižji dnevni ceni Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Produktivna zadruga mizarских mojstrov

r. z. o. z.
Maribor, Vetrinjska ulica 18.

Mobilije. Lastna izdelava vseh vrst pohištva od navadne do najlinese izdelave, iz mehkega, trdega, kakor tudi iz eksotičnega lesa, po znižanih cenah, zelo solidno in dobro delo. Eno leto garancije. **Samo pri Produktivni zadrugi mizarских mojstrov, Maribor, Vetrinjska ulica 18.**

Tvorница štampiljk in prodaja v to stroko spadajočih potrebščin

T. Soklič

Maribor, Aleksandrova c. 43.

Važno za vse!

Vsakovrstna popravila šivalnih in pisalnih strojev, gramofonov, otroških vozičkov, dvokoles in motorjev, emajliranje in poniklanje. Shranjevanje dvokoles in motornih koles čez zimo, vse to nudi in izdeluje mehanična delavnica

JUSTIN GUSTINČIČ, MARIBOR
Tattenbachova ulica 14.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,

Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Enkratna ponudba.

Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radio-technisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastonj. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

Kovčeki za potovanje,

torbice iz usnja, listnice, denarnice, gamaše, nahrbtniki v veliki izbiri in po najnižji ceni pri Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah ■

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Ali ste že preizkusili „PROJA“ ječmenovo kavo?

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36-38 Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici šte. 2 in na Glavnemu trgu šte. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarne pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

KIS ZA VLAGANJE

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 9, tovarna za izdelovanje dezertnih vin in sirupov.

kumerc in drugo, vinski kis, špirit, vse vrste likerjev, tropinovec, droženko, slivovko, rum, konjak itd. dobite po zmernih cenah edina drobno! no pri tvrdki Na debelo!